

GENDRINGEN

1907-1973

Datum	Onderwerp	Melk mln. kg.	M.geld 100 kg.	Boter kg.	Kosten 100 kg.
1886 – 1890	Knipsels over twee plannen				
1891 - 1898	Part fabriekje vlak over de grens in Pruisen				
1900					
1904-10-17	Knipsel: over dubieuze boterfabrikant Vogel				
1906-04-28	Oprichting verg. Coöp. Boterfabriek in Gendringen				
1910		4,322			
1911-12-02	Knipsel: Lijst aanbestedingen melkritten 1912	3,753			
1913-05-09	Verslag ledenvergadering – gegevens 1912	3,936	f 4,38	f 1,41 ⁵	f 0,67 ⁵
1914-04-24	Verslag ledenvergadering – gegevens 1913	4,317	f 4,20	f 1,35 ⁵	f 0,65 ³
1916-04-21	Verslag ledenvergadering – gegevens 1915	3,986	f 5,23	f 1,73	f 0,70 ⁵
1920					
1920-11-19	Niet geplaatst slecht				
1921-04-19	Verslag ledenvergadering – gegevens 1920	2,696	f 8,66		
1921-08-09	Verslag extra verg. – melklevering aan margarinef.				
1921-09-27	Verslag 2e extra verg. over ondermelk levering				
1921-11-22	Verslag najaars ledenvergadering				
1922-04-21	Verslag ledenvergadering – gegevens 1921 493 led.	2,509	f 7,96 ⁵	f 2,64 ⁸	f 1,88
1922-06-27	Verslag buiteng. vergadering				
1922-07-07	Verslag buiteng. vergadering				
1925-04-17	Verslag ledenvergadering – gegevens 1924	3,826	f 8,32 ⁶	f 2,64 ⁸	f 1,88
1926-11-16	Verslag ledenvergadering				
1926-11-19	Verslag najaars ledenvergadering				
1928-04-20	Verslag ledenvergadering – gegevens 1927	4,901			
1930					
1932-07-04	Verslag ledenvergadering				
1933-04-21	Verslag ledenvergadering				
1934-04-20	Verslag ledenvergadering				
Bijlage	Processen botervervalsing 1905 / '06				
1905-03-13	Een mislukt proces wegens botervervalsing				

1886

Het Nieuws vd Dag 1886-05-31

Te Netterden, onder Gendringen, wordt een **stoomzuivelfabriek** opgericht door de heeren Th. Wessels en Zn. aldaar.

De Graafschap Bode 1890-10-18

GENDRINGEN.

— 16 Oct. Naar wij met zekerheid vernemen zal op het einde dezer maand (men noemde ons 30 Oct.) in de afdeeling Gendringen der G. O. M. v. L. door den bekenden heer van Weijdom Claterbos een voordracht gehouden worden over **boterbereiding**. De botermaaksters, in de eerste plaats de vrouwen en de dochters van de leden, zullen zeker van deze kosteloze gelegenheid gaarne gebruik maken om haar kennis te komen uitbreiden of haar methode te vergelijken met die van den heer Claterbos. Naar wij uit andere streken van Gelderland vernemen, moet de boter, volgens de voorschriften van dien heer bereid, puik zijn zijn, zoodat ze zelfs aan de meeste markten 5 cent per pond meer kan halen, dan de op de gewone manier behandelde. Het is dus zeer te wenschen, dat, nu de afdeeling Gendringen de botermaaksters deze gelegenheid zal aanbieden, deze en andere belangstellenden ook niet zullen nalaten er gebruik van te maken. Heeft de lezing des avonds plaats, zooals te Gendringen steeds gewoonte is geweest, dan kan uit ieder huisgezin toch minstens één persoon er naar toe gaan.

De Gelderlander 1890-08-19

— Het schijnt dan ook dat Gendringen een betere toekomst te gemoet gaat, handel en nijverheid gaan zich meer ontwikkelen, spoedig zal hier een **boterfabriek** op groote schaal worden opgericht en ernstige onderhandelingen zijn aangeknoopt tot verlenging der tramlijn over Anholt, langs IJsselburg naar Empel.

1891

De Gelderlander 1891-01-03

* GENDRINGEN, December '90. De **boterfabriek** is thans aan het werk; zij staat 10 minuten van het dorp op Pruisisch grondgebied. Ofschoon de oprichters Nederlanders zijn, oefenen zij hunne industrie in Duitschland uit wegens de invoerrechten op boter, 6 cent per ½ kilo. Melk is vrij van rechten en hebben de fabrikanten dus hun voordeel goed begrepen. Met deze koude en in den winter komt er echter niet veel melk en is de prijs ook niet hoog, 38 cent per 10 liter. Van 100 liter krijgt men er circa

De Gelderlander 1891-02-15

— Binnenkort zal te Eiten, gem. Gendringen, door eenige zuivelbereiders onderling eene nieuwe meelen **boterfabriek** worden opgericht.

De Graafschap Bode 1891-04-25

ANHOLT.

— De **boterfabriek** van de heeren Gijlsbeek Molenaar en Co. scheen in den beginne goed op hare plaats daar er dagelijks circa 4000 liter melk werd verwerkt. In den laatsten tijd echter heeft de fabriek de prijzen der melk verlaagd, waardoor vele landbouwers hunne dagelijksche levering staakten. De landbouwers en grondbezitters in deze en aangrenzende gemeenten zien wederom met angst en zorgen den aanstaanden zomer tegemoet. Het winterzaad staat algemeen slecht en zeer veel moet opnieuw worden gezaaid. Ook het water geeft geen bemoedigend vooruitzicht. Het is thans reeds de derde keer in deze maand dat de weidegronden onder water staan. Het is daarom zeer te wenschen, dat met de verbetering van den Ouden IJssel wat spoed gemaakt wordt.

Geachte Redacteur!

Tot mijn spijt las ik j. l. Zaterdag in uw veelgelezen blad, een ongegronde reclame, aangaande de **boterfabriek**, Gendringen-Anholt. Ik acht 't mijn plicht om daarop terug te komen.

Wanneer eene nieuwe zaak beoordeeld wordt, laat dat oordeel dan grondig zijn, maar stel een nieuwe zaak niet in een verkeerd licht voor het publiek; vooral omdat ik een ieder het tegendeel met de gegrondste overtuiging en bewijzen onder het oog brengen kan.

Een onwetend persoon heeft hier geoordeeld; en zou ik diegenen, die over de **boterfabriek** in couranten wenscht te schrijven, vriendelijk verzoeken niet zulke ongegronde reclames te vermelden; te meer daar eene nieuw opgerichte **boterfabriek** moeite genoeg heeft, om de verkeerde idee's en ziekelijke beginselen bij enkelen weg te nemen, hetgeen hun de ondervinding wel leeren en ontnemen zal.

Met alle achting

UEd. dw. Dn.

H. R. ROVERS.

Directeur der Roomboterfabriek Gendringen—Anholt.

Mijnheer de Redacteur!

De heer Directeur der **boterfabriek** alhier schijnt beledigd te zijn over mijn bericht in uw blad van 25 April l.l. en wordt dit door ZEd. „eene ongegronde reclame”, of met andere woorden „een onwaarheid” genoemd. Het ligt volstrekt niet in mijne bedoeling, die fabriek in een verkeerd licht bij het publiek te plaatsen, zooals ZEd. daaruit wil nemen; integendeel, ik wensch van harte de ondernemers goed succes met hunne zaak, en de landbouwers goede voordeelen van hunne levering. ZEd. zal toch wel niet willen en kunnen ontkennen, dat mijn bericht, dat zij de prijzen der melk hebben verlaagd en velen daardoor hunne levering hebben gestaakt, hier algemeen bekend, niets anders dan de zuivere waarheid is, hetwelk ik desgevorderd met namen der personen kan bewijzen.

Of de leveranciers van melk aan verkeerde idee's lijden, wil ik niet beoordeelen, maar ben in de meening, dat elk goed landbouwer zelve het best zal weten, in hoeverre de levering van melk, voor die prijzen en onder die voorwaarden, hem tot voordeel strekt.

Uw berichtgever.

Anholt, 5 Mei 1891.

DOESBURG.

— De boeren schijnen nog niet veel op te hebben met de nieuw opgerichte **boterfabriek**. Eenige landbouwers te Drempt hadden zich verbonden, bij wijze van proef, gedurende eene maand, melk aan de fabriek te leveren. Nu die maand verstreken is hebben allen de levering gestaakt, zij beweren de melk zelf voordeelijker te kunnen verwerken.

Laatste Berichten.

De voor eenige jaren bij Gendringen op Pruisisch grondgebied opgerichte **boterfabriek**, die wegens de sluiting der Duitsche grenzen voor melk uit Nederland moest ophouden te werken, wordt nu te koop aangeboden. Wel een bewijs dat voorloopig wel geen melk uit Holland naar Duitschland zal mogen worden ingevoerd.

1910

1904-10-17 Botervervalsing door boterfabriek R. Vogel te Gendringen

Meer hierover in [BIJLAGE](#)

De Gelderlander 1904-10-17

Door de „Handelskammer” te Rührort is bij de Pruisische regeering een adres ingediend, om scherper maatregelen te nemen bij den invoer van boter uit Holland, wegens de brutale knoeierijen die daarmee gepleegd worden. De Duitse boterbandel wordt door de knoeierijen in Holland ten zeerste bedreigd. De Kamer noemt een negental Hollandsche firma's, die als botervervalschers bekend staan; uit onze provincie, vindt men er een genoemd en wel de **boterfabriek** van R. Vogel te Gendringen.

1905

De Graafschap Bode 1905-11-22

DE WILDT.

Omtrent de geschiedenis van het huis de Wildt of Het Wilt bij Gendringen schijnt weinig bewaard te zijn gebleven.

Zooals men weet, is de Wildt tegenwoordig een **boterfabriek** van de heeren Vogel en Geurts en ziet er keurig onderhouden uit. De achtkante toren is nog over, en ook inwendig zijn de teekenen der vroegere bestemming nog zichtbaar.

1906

De Graafschap bode 1906-04-28

Verslag vergadering voor Coöperatieve Boterfabriek in Gendringen

GENDRINGEN. - Vrijdag j.l. kwamen in het hotel Knaven alhier een twintigtal der voornaamste landbouwers uit deze gemeente bijeen om de wenselijkheid te bespreken van de oprichting ener roomboterfabriek op coöperatieven grondslag. **De heer Smeets**, die het initiatief tot deze vergadering had genomen, zette in het kort uiteen, wat hem er toe gebracht had de landbouwers tot deze vergadering uit te nodigen en verzocht daarop de heer Burgemeester Barendtszen, mede tegenwoordig, de leiding der vergadering op zich te willen nemen, waaraan door Z. E. A. bereidwillig werd voldaan.

Alsnu had een vruchtbare bespreking plaats en werden de voordelen ener coöperatieve zuivelfabriek, uit verschillende oogpunten beschouwd, duidelijk in het licht gesteld. Het resultaat was dan ook, dat onder algemene instemming besloten werd de totstandkoming ener zodanige fabriek in of nabij Gendringen met alle kracht te bevorderen.

Ten einde ook de niet aanwezige landbouwers en veehouders in de gelegenheid te stellen van hun gevoelen te doen blijken en nadere inlichtingen te verkrijgen, alsmede voorlopig op te geven van hoeveel koeien zij de melk wensden te leveren, zullen op Zondag, 29 dezer, buurtvergaderingen gehouden worden.

Landbouwers, laat nu de kans niet weer voorbijgaan om een inrichting in het leven te roepen, die eigenlijk al lang in Gendringen moest bestaan en zo goed als zeker u grote voordelen zal afwerpen, wanneer gij slechts eendrachtig en krachtig samenwerkt. Daarom in de eerste plaats op ter vergadering.

Men zie de advertentie in dit nummer.

De Graafschap bode 1906-04-28

COÖPERATIEVE Roomboterfabriek te GENDRINGEN.

Vergadering

op **Zondag 29 April** des nam.
om **6 uur.**

te Gendringen bij SMEENK.

te Mechelen bij SLEUTJES.

te Netterden bij MEIJER.

te Veldhuten bij HENDRIKSEN.

te Wicken bij JANSEN.

**Landbouwers komt
allen trouw op.**

De Gelderlander 1906-05-02

Gendringen. Maandagavond werd alhier in eene door een honderdtal landbouwers gehouden vergadering besloten tot oprichting van een onderlinge boterfabriek. Staande de vergadering, waarvan als voorzitter de burgemeester fungeerde, werd voor de melk van ruim 800 koeien geteekend.

De Gelderlander 1906-08-23

Gendringen. In een vergadering van leden der coöperatieve zuivelfabriek „Hameland“ werd met 181 van de 244 stemmen benoemd tot directeur dier fabriek, de heer F. Dijkstra te Deinum, oud-leerling der Rijkszuivelschool te Bolsward.

De Graafschap bode 1906-08-25

GENDRINGEN.

— In de Zaterdagavond j.l. alhier gehouden vergadering van leden der coöperatieve zuivelfabriek „Hameland“ werd met groote meerderheid van stemmen benoemd tot directeur dier fabriek de heer F. Dijkstra te Deinum, oud-leerling der Rijkszuivelschool te Bolsward.

De Graafschap Bode 1911-12-02

— De leden der Zuivelfabriek „Hameiland” hielden dezer dagen hunne jaarlijksche na-jaarsvergadering. Ongeveer 200 leden waren aanwezig.

Een 27-tal nieuwe leden werden aangeno-men.

Tot bestuursleden werden gekozen de hee-ren B. J. Smit, Schriek en G. J. Vriezen, Swanenburg.

Tot commissarissen werden gekozen de hee-ren B. Snelting, Mechelen en P. Otten, Schriek.

In de commissie voor het nazien der reke-ning en verantwoording over 1911 werden benoemd de heeren R. Erinkveld te Varsel-der, G. H. Romp te Gendringen en W. Keuper te Mechelen.

Tot leden der commissie voor de koeien-contrôle werden benoemd de heeren H. Braam, J. Hemming, J. Schepers, J. Erinkveld, J. Peters, G. J. Barink en D. Krusa.

Besloten werd het entreégeld voor nieuwe leden dezen keer niet te verhoogen.

Een voorstel van het bestuur om met den verkoop van melk en melkproducten in het klein een proef te nemen om, wanneer goede resultaten verkregen worden, daarmee door te gaan, werd met groote meerderheid van stemmen aangenomen.

Tot assistent-directeur aan de Stoomzuivel-fabriek is benoemd de heer J. H. Quarre te Koudum (Fr.).

De j.l. gehouden aanbesteding der melk-ritten werden aangenomen als volgt:

1 J. Kaalberg	f 0.69	f 0.69
2 Ketelaar, Jansen en Van Raaij	„ 0.86	„ 0.82 ⁵
3 Dezelide	„ 0.89	„ 0.85
4 Th. Schepers	„ 1.46	„ 1.47
5 D. J. C. Luimes	„ 0.97	„ 0.94 ⁵
6 B. Dierking	„ 1.34	„ 1.50
7 D. E. W. Hakvoort	„ 1.24	„ 1.25
8 G. Kroes	„ 1.65	„ 1.97
9 J. v. Lent	„ 1.45	„ 1.56
10 J. ter Voert	„ 1.49	„ 1.79
11 B. Verholt	„ 1.45	„ 1.47
12 G. W. Wissing	„ 1.59	„ 1.84
13 W. Braam	„ 1.18	„ 1.24
14 B. Delleman	„ 1.39 ⁵	„ 1.69
15 Th. Duis	„ 0.90	„ 0.86
16 Pavert en Kroezen	„ 1.—	„ 1.04
17 J. Regoor	„ 1.59	„ 1.87
18 J. Weenink	„ 1.27	„ 1.44
19 E. te Pas	„ 1.45	„ 1.45

Maandagrit.

A. Ketelaar, Jansen en van Raaij	f 0.89	f 0.80
B. W. Boland	„ 1.05	„ 1.25
G. Ketelaar, Jansen en van Raaij	„ 1.14	„ 1.20
D. te Duis	„ 1.28	„ 1.28
E. Duis en Erinkveld	„ 1.25	„ 1.23 ⁵
F. Kroezen en v. d. Pavert 152 nieuw.		

Spoelingverkoop 100 K.G.

1 E. te Pas	f 1.35	f 1.25
2 W. Deunk	„ 1.28	„ 1.25
3 J. Venhoven	„ 1.30	„ 1.19
4 W. Hakvoort	„ 1.28	„ 1.18 ⁵
5 J. Geerst	„ 1.29	„ 1.16
6 G. Renting	„ 1.30	„ 1.19
7 D. Dales	„ 1.30 ⁵	„ 1.18 ⁵
8 J. Boland	„ 1.32	„ 1.18 ⁵
9 J. ter Voert	„ 1.32 ⁵	„ 1.17
10 W. Snelting	„ 1.34 ⁵	„ 1.18 ⁵

Steenkolen van de tram naar de fabriek: Ketelaar, Jansen en v. Raaij f 5.25 per wag-gon.

De Graafschap bode 1912-01-20

GENDRINGEN.

— Aan de coöperatieve **boterfabriek** Ha-meland heeft men in groote mate het nadeel van het mond- en klauwzeer en de erge droogte, welke dit jaar heerschte, kunnen bemerken. Terwijl in 1910 werd aangevoerd 4321834 liter melk, bedroeg dit in 1911 slechts 3752765 liter, dus 569069 liter minder. De landbouwers kregen f 14132.27 aan melk-geld minder uitbetaald, terwijl de onkosten voor de verwerkte melk natuurlijk hooger waren.

Verslag vergadering CZ *Hameland* te Gendringen

GENDRINGEN. - 29 April. - Op de j.l. Vrijdag gehouden ledenvergadering van de Coöp. Stoomzuivelfabriek „*Hameland*” alhier waren ongeveer 300 leden tegenwoordig, een 7-tal nieuwe leden werden aangenomen.

Uit het jaarverslag bleek datt in het afgelopen jaar ontvangen werd **3.935.570⁵** K.G. melk, hiervan werd verkocht 136.736 K.G. volle melk en 469.95 K.G. room,¹ uit de rest werden gefabriceerd 130.627⁵ K.G. boter wat per 100 K.G. melk gelijk staat met 3,44⁵ K.G. boter. Het gemiddeld vetgehalte bedroeg 3,05 pct.; voor de melk werd betaald *f* 172.399,57; de gemiddelde prijs per 100 K.G. melk bedroeg *f* 4,38 en per 1 pCt. vet *f* 1,43⁵, voor de boter werd ontvangen *f* 148.783,77⁵ of per K.G. *f* 1,41⁵. Ontvangen werd verder voor 132.753⁵ L. melk, 469.95 L. room, 68.000⁵ L. karnemelk, 5986 L. ondermelk en 1708⁵ L. pap, totaal *f* 139192,77⁵. De spoeling bracht *f* 962,29, op.

Voor onkosten werd betaald *f* 26.337,30⁵ of per 100 K.G. melk *f* 0.67⁵.

Het batig saldo bedroeg *f* 1001,89⁵ hiervan werd besteed *f* 900 voor afschrijving wegens waardevermindering en *f* 101,89⁵ voor het reservefonds.

De vloeiweide bracht een winst van *f* 160,60.

Aan het jaarverslag werd toegevoegd een beschouwing over de tegenwoordige financiële toestand der vereniging. Hieruit bleek, dat de totale oprichtingskosten *f* 31.102,50⁵ hadden bedragen en later voor uitbreiding nog *f* 16.517,56 werd besteed. Niettegenstaande deze uitbreiding bedroeg de netto schuldenlast door gedurende aflossing en reservering thans slechts *f* 35.699,90⁵ er was steeds afgelost, en afgeschreven, zodat de financiële toestand der vereniging zeer gunstig geacht mag, worden.

De vergadering keurde in scherpe bewoordingen het gedrag af van de commissarissen. P. P. Otten en B. Snelting, die door onoordeelkundig optreden, oorzaak waren geweest van het verspreiden van lasterpraatjes betreffende de financiële aangelegenheden der fabriek. Genoemde heren toonden zich bereid verontschuldiging aan te bieden en vonden goed om een desbetreffende verlaring in plaatselijke bladen, op te nemen: zij namen tevens hun ontslag als commissarissen.

Een ingekomen verzoekschrift van P. P. Otten e.a. betreffende wijziging van het salaris van de directeur, werd na enige bespreking voor kennisgeving aangenomen. .

De Voorgestelde statutenwijziging kon wegens onvoldoende opkomst niet plaats hebben.

1 Vermoedelijk moet hier 46.995 K.G. room staan, of zelfs 46.995 L room zoals later in de tekst genoemd. Zie ook opmerking bij volgend jaarverslag 1916-04-21. (ZHN.)

Kort verslag vergadering CZ. *Hameland*

GENDRINGEN. - J.l. Dinsdagavond had de jaarlijkse voorjaars-ledenvergadering plaats van de coöp. stoomzuivelfabriek „Hameland” alhier. Aanwezig waren slechts een 18-tal leden. Acht nieuwe leden werden aangenomen en 8 leden van hun lidmaatschap ontheven.

De directeur bracht daarna verslag uit over de exploitatie in het afgelopen jaar. Hieruit bleek, dat ontvangen werd **4.317.419½** K.G. melk, waarvoor betaald werd *f*181.339,92.

Gefabriceerd werd 143.445½ K.G. boter, hiervoor werd ontvangen *f*194.309,91½. Verder werd ontvangen voor 158.530 liter melk, 42.373 liter karnemelk, 8399 liter ondermelk en 578.15 liter room totaal *f*16.387,95½; de spoeling bracht op *f*1041,28.

Het gemiddeld vetgehalte was 3,05 pCt., de prijs per 100 K.G. melk bedroeg ***f*4,20** of per 1 pCt. vet *f*1,38.

Voor onkosten werd betaald *f*28212,96 of per 100 K.G. melk ***f*0,65³**.

De heer P. P. Otten bracht verslag uit van zijn bevindingen omtrent het melkonderzoek aan de fabriek. Hij bleek over de zorgvuldige wijze, waarop dit verricht wordt, zeer tevreden te zijn.

De gelderlander 1915-05-13

5--. De zuivelfabriek „Hameland“ te Gendringen ontvangt van 1 Mei tot 30 October weder het telegraphisch weerbericht van het Kon. Ned. Meteorologisch Instituut en zendt dit 's middags door naar dezelfde 20 verschillende adressen in deze gemeente, welke ook verleden jaar het weerbericht ontvingen.

Verslag ledenvergadering CZ. *Hameland* Gendringen

GENDRINGEN. - Ledenvergadering der zuivelfabriek „*Hameland*” op Maandag 17 April j.l. in hotel Kneuen alhier.

Aanwezig waren 13 leden.

Aan het verslag ontlene we het volgende:

Ontvangen werd **3.985.876** K.G. melk, waarvan zoet werd verkocht 131.658 K.G. en 67.765 K.G. room.²

Gefabriceerd werd 130.086 K.G. boter. Voor 1 K.G. boter was nodig 29,57 K.G. melk.

Het gemiddeld vetgehalte was 3,03 pct.; Prijs per 100 K.G. melk ***f*5.23** of per 1 pct. vet *f*1,72.

Voor de boter werd netto ontvangen *f*225.217,90⁵ of per K.G. *f*1,73.

Voor verkochte producten werd totaal ontvangen *f*15.364,52⁵.

De spoeling bracht op *f*1143,65.

2 Dat verkochte hoeveelheid room is hoog in verhouding van de verkochte volle melk! (ZHN.)

De onkosten beliepen totaal $f28.086,74^5$, dat is per 100 K.G. melk $f0,70^5$.

Het batig saldo is $f4888,50^5$. Hiervan werd besteed voor aflossing $f4500$, de rest wordt in het reservefonds gestort.

Op de gebouwen en machinerieën werd afschreven $f2500$. Op het ledenkapitaal kon worden bijgeschreven $f2000$.

De jaarrekening werd nagezien en in orde bevonden door de secretaris der GOZ. om de daartoe door de ledenvergadering benoemde commissie. Niets meer aan de orde zijnde werd de vergadering door de voorzitter gesloten.

1920

De Graafschap Bode 1920- 05-07

GENDRINGEN.

— 5 Mei. In verband met het besluit van de ledenvergadering van de Coöp. Stoomzuivelfabriek alhier, tot opheffing van den melkverkoop, deelt de directeur mede, dat binnenkort dit bedrijf gestaakt zal worden, echter niet alvorens de fabriek zekerheid heeft dat op andere wijze in de melkbehoefte te Gendringen en Ulft zal worden voorzien en geen melkgebrek zal ontstaan. De fabriek heeft zelf de regeling van de melkvoorziening van elders ter hand genomen, zoodat verwacht mag worden, dat het nieuwe bedrijf onmiddellijk het oude zal opvolgen.

De Graafschap Bode 1920-05-18

ULFT.

— Daar binnenkort de melkverkoop van de Gendringensche boterfabriek wordt gestaakt was door eenige ingezetenen een adres gericht aan de boterfabriek te Silvolde, met verzoek het dorp Ulft in het vervolg van melk te voorzien. Op dit verzoek is gisterenavond door de ledenvergadering van die fabriek afwijzend beschikt. Waar krijgen wij nu melk?

De Graafschap Bode 1921-04-19

Verslag Vergadering CZ Hameland Gendringen

GENDRINGEN. Heden, Maandagavond, werd in hotel Knaven een vergadering gehouden van de boterfabriek alhier. De door slechts een 20 tal leden bezochte vergadering werd, door afwezigheid van de voorzitter, geopend door de heer Smit.

Een drietal nieuwe leden werd aangenomen, terwijl er twee uittreding vroegen.

Vervolgens kwam de rekening en verantwoording en het jaarverslag.

Hieruit memoreren we het volgende: er werd 2.695.545 Kg. melk geleverd. Daarvan werd verkocht 120.057 L. Van de rest werd 87.511 K.g. boter gefabriceerd. De gemiddelde melkprijs per 100 K.g. bedroeg f 8.66 of per 1 pct. vet f 2,86. Gemiddeld vetgehalte was 3,02 pct. Er is een batig saldo van f 2148,29. In het reservefonds werd f 142,29 gestort. De rest, f 2000, werd afgeschreven voor waardevermindering. De melkleverantie is nog steeds vooruitgaande. Toch is ze nog pl.m. 40 pct. onder het oorspronkelijke. Maar het bestuur ziet wel aankomen, dat dit jaar de leverantie zal komen tot pl.m. 25 pct. onder het oorspronkelijke. De exploitatie rekening sluit met f 283.346.77⁵. De balans met f 80.927,64.

De voorzitter zegt de heer **Dijkstra** hierna dank voor het goede beheer. Tot lid voor de controle van het koeienaantal te Megchelen wordt benoemd de heer G. Koese.

Bij de rondvraag wordt gevraagd, hoe het staat met de melkverkoop. Moet daar nog mee worden voortgegaan? In deze zaak is het moeilijk een besluit te nemen, zegt de Directeur. Er is altijd nog kans, dat bij het weer invoeren der consenten, er weer voorwaarden worden gesteld voor de melkvoorziening. Verder wordt door enkele leden geklaagd over 't melk leveren aan derden, daar dit zoveel gebeurt, ofschoon het niet mag zonder toestemming van het bestuur. Hierna wordt de vergadering op de gebruikelijke wijze gesloten.

De Graafschap Bode 1921-05-13

GENDRINGEN.

— Donderdagmorgen gebeurde op de **boterfabriek** een ongeluk, dat wonder boven wonder goed is afgelopen. De machinist, Th. J. Geerts werd, toen hij bezig was met het opleggen van een riem, door dien riem gegrepen en een eind weggeslingerd. Dr. van Hengel, die de eerste geneeskundige hulp verleende, kon gelukkig constateeren, dat er geen inwendige kneuzingen waren. Met een paar schrammen in het gezicht kwam G. er af.

De Graafschap Bode 1921-06-14

GENDRINGEN.

— Bij genoegzame deelname zal de Ver. van Vooruitstrevende Landbouwers een cursus in het melken geven voor jongelui van 15 jaar en ouder. Wie wel eens op de **boterfabriek** is geweest, zal moeten zeggen, gezien de ontzaglijke hoeveelheden vuil, die uit de melk gehaald worden, dat deze vereniging een zeer goed werk verricht met dezen cursus.

De Graafschap Bode 1921-07-19

GENDRINGEN.

— 18 Juli. Hedenavond werd in hotel van Dielen een vergadering gehouden van de Coöp. **Boterfabriek**. Nadat de voorzitter, de heer Brugman, de vergadering had geopend, las de heer Dijkstra de notulen voor, welke onveranderd werden vastgesteld. Hierna lichtte hij het punt der agenda, omtrent ontzetting van het lid S. Egberts toe. De ontzetting was voorgesteld, omdat genoemde E. sedert het najaar geen melk meer had geleverd en deze voor andere doeleinden had gebruikt. Aan deze ontzetting zit voor E. een boete vast van f 7.50 voor elke 1000 K.G. geleverde melk over de laatste 5 jaar. Met algemeene stemmen werd het voorstel aangenomen. Hierna sluiting.

De Graafschap Bode 1921-08-09

Verslag vergadering CZ. *Hameland*

GENDRINGEN.- Verslag van de vergadering der Boterfabriek „Hameland” op 4 Augustus in Hotel Knaven.

De vergadering wordt geopend door de voorzitter, de heer **Brugman**. De notulen worden onveranderd vastgesteld. Twee nieuwe leden werden aangenomen.

Daarna volgde het hoofdpunt der agenda: „Verkoop ondermelk aan de Margarinefabrieken te Emmerik”.

De directeur lichtte dit punt toe. De aanvraag der fabriek houdt o.a. het volgende in: Men wil een contract sluiten tot het volgend jaar Mei en per dag 200 L. ondermelk ontvangen à 6 cent tot 1 November á 8 ct. van November tot Mei.* Het bestuur dacht eerst niet dadelijk af te slaan. Het is voor de fabrieken en speciaal voor onze fabriek een zeer moeilijke tijd: „kleine melkleverantie, waarbij naar evenredigheid grote bedrijfskosten. De melkverkoop is al zoveel mogelijk beperkt. Het gevolg van alles is dat we hier minder kunnen uitbetalen. Ons principe is altijd geweest: zo weinig mogelijk melk, ondermelk etc. te verkopen en niet gaarne wijken we daarvan af. Wat nu te doen?

Op de vergadering van bestuur en commissarissen is besloten tot aan deze ledenvergadering een paar ton ondermelk te leveren. Er is 480 L. per dag geleverd, dat was de ondermelk van ongeveer 2 melkritten. De prijs is nu al wat laag en wat zal het van de winter zijn? Dan wel-

licht nog groter moeilijkheden. Het bestuur stelt voor in te gaan op de leverantie.

Hierna werd het woord gegeven aan de verschillende leden. Een der leden vraagt of het bestuur ook verplicht kan worden volle melk te leveren aan de grote steden. Velen willen echter geen ondermelk leveren.

Na veel onverstaanbare woorden - de vergadering was zeer druk bezocht - vraagt het lid Otten: Hoeveel er dagelijks aan melk wordt verkocht en of dit niet kan worden uitgebreid? Daarop antwoordt de directeur. Dagelijks wordt verkocht pl.m. 300 L. volle melk en pl.m. 150 L. ondermelk. Spr. voelt wel voor uitbreiding. Sommige leden willen de onkosten op het dagelijks werk beperken. De directeur antwoordt, dat alles zijn oorzaak vindt in de geringe melkleverantie: Een der leden vraagt dan: „Hoe kunnen de grote uitgaven bestreden worden? Een ander antwoordt daarop: „Er moet in de geest der mensen gewerkt worden”

De Voorzitter vraagt dan: „Wat willen de leden dan?” Een stem: „De kar afschaffen”. (Rumor).

De voorzitter: „Is een der leden voor het leveren van ondermelk?” Enkelen willen persoonlijk wel leveren. Het lid Berendsen vraagt dan: wat de persoonlijke mening der bestuursleden is, om op lossen voet of op contract te leveren. De voorzitter antwoordt, dat de Marg. Fabr. beslist 's winters evenveel willen als nu. Besloten is dus als vereniging niet te contracteren en niet te leveren.

Het voorstel Terhorst brengt veel beweging. Terhorst stelt voor de helft der ondermelk te leveren (zonder contract dus) „'t Kan niet” klinkt het door de zaal.

Daarna zegt Navis, dat het leveren der ondermelk noodzakelijk met zich brengt dat de veehouders volle melk moeten voeren aan het vee.

De voorzitter zegt: „'t Geeft ook voordeel in de portemonnee”. Het lid Navis meent, dat het nadeel betekent, daar fabriek en personeel evengoed betaald moeten worden. Het voorstel Terhorst vindt geen steun. Stemming is niet nodig.

De voorzitter zegt nu, dat er gelegenheid is zich op te geven om particulier ondermelk te leveren.

De directeur stelt voor al de leden in dezen zin aan te schrijven. Dit voorstel vindt instemming. Daarna sluiting.

*** Zelfde courant**

GENDRINGEN. - In verband met de vergadering der Boterfabriek vernemen we nader, dat de Marg. Fabr. te Emmerik 8 cent per liter ondermelk wil betalen tot 1 Sept. in plaats van 6 cent, vervolgens in October 9 cent en November 10 cent .

Verslag extra verg. ivm. ondermelklevering Emmerik

GENDRINGEN. - Vrijdagavond werd in hotel Van Delen een drukbezochte vergadering gehouden van de Coöp. Zuivelfabriek. De voorzitter, de heer Brugman, verzocht, na de gewone opening, de directeur de notulen voor te lezen. Deze werden onveranderd vastgesteld.

Vervolgens lichtte de directeur het doel der vergadering toe. Weer is, zo zei spr., aan de orde de ondermelklevering naar Emmerik. Het bestuur heeft met de H.H. der Margarine Fabriek de vorige vergadering een onderhoud gehad, met het bekende gunstige resultaat van verhoogde prijzen. Toen werder langzamerhand veel meer ondermelk ter levering afgestaan. In 't begin was er 1200 Liter per dag nodig. In het laatst veel minder. Er werd door de vrijwillige levering veel meer melk geleverd dan nodig was. 3000 L. was toen te veel. We gingen echter een poosje met deze levering door, tot Emmerik dog eens liet horen, dat het minder moest worden. We hebben getracht een goed contract in elkaar te zetten, maar het bleek onmogelijk. We hebben gezegd: „Wie in de winter levert, kan in de zomer 1½ X zoveel leveren.” We moeten zien, in 't begin, zoveel mogelijk bij elkaar te krijgen. Nu is er te veel. Een keer heeft Emmerik de melkbussen niet opgehaald. We moeten dus een andere regeling maken.

We kunnen 1500 L. per dag leveren. De mogelijkheid bestaat ook dat de fabrieken meer nodig zullen hebben. Het doel der vergadering is nu het daarheen te leiden, dat melk van de gehele fabriek zal worden afgenomen. We moeten van de leden toestemming hebben, te kunnen nemen, wat nodig is. Anders kunnen we elk ogenblik een vergadering, bij elkaar roepen. Dan eerst bestaat er kans op regelmaat. De leden moeten hun ondermelk in handen geven van het bestuur. Daar toch al het grootste gedeelte der leden levert, zal er door de voorgestelde regeling een vrij eenvoudige regeling ontstaan.

Mocht echter blijken, zegt de voorzitter, dat ook maar enkele leden tegen het voorstel zijn, dan gaat de zaak gewoon door. Maar dan is er later ook geen kans meer tot levering. We moeten weten, waarop gerekend kan worden. Ook zal er in dit geval geen stemming gehouden worden.

Hierna vragen enkele leden nadere inlichtingen. Vervolgens vraagt de voorzitter of de vergadering zich met het voorstel verenigen kan. „Ik niet, ik ook niet,” hoorde men toen door de zaal.

Een der leden maakt aanmerking op de administratie, dat hij enkele keren veel minder melk terug ontving dan hij geleverd had. Daartoe had hij het recht, maar, zo hoorden we van enkele leden, die bij ons in de buurt zaten, zou dat lid ook naar de fabriek gaan, indien hij te veel terugontvangt, wat toch ook wel eens gebeurt.

De vergadering wil dus vrije levering.

Daarna sluit de voorz. de vergadering der boterfabriek en opent een nieuwe vergadering van melkleveranciers. Het bestuursvoorstel, om uit de leveranciers een commissie van 3 leden te benoemen, die de levering zullen helpen regelen, wordt aangenomen. Na stemming bleken gekozen de heren Berendsen, Otten en Terhorst. Hierna volgde sluiting.

Verslag najaarsvergadering CZ Zuivelfabriek

GENDRINGEN. - Vrijdagavond werd in hotel Knaven een zeer druk bezochte vergadering gehouden van de boterfabriek alhier. Nadat de vergadering geopend was door de heer Smeenk (de heer Brugman was niet aanwezig, doch kwam later) las de directeur de notulen voor. Deze werden vastgesteld.

De directeur deelde vervolgens mee, dat zich 5 nieuwe leden hadden aangemeld en 4 leden om uittreding hadden verzocht. Werd goedgekeurd.

Vervolgens kwam verkiezing bestuursleden, aftredend de h.h. Brugman en Smeenk (niet herkiesbaar). Bij de eerste stemming werden op de heer Berendsen 246 en op de heer Terhorst 175 stemmen uitgebracht, zodat deze gekozen waren.

Als commissarissen moesten aftreden de h.h. Teeuwsen en Bramel (niet herkiesbaar). Bij eerste stemming kregen de h.h. Delleman (Pol) en Essing resp. 19,3 en 202 stemmen.

Het bestuur stelde voor als commissie tot nazien der rekening te benoemen de h.h. Terhorst, Liefink, Eringfeld. Aldus goedgevonden.

Het entreegeld, dat f 4.- per koe bedroeg, werd op voorstel van het bestuur onveranderd gelaten.

Van de rondvraag werd door enkele leden gebruik gemaakt.

De heer van de Pavert beklagde er zich over, dat door het monsternemen aan de fabriek, de melkrijder altijd een half uur later thuis kwam. Het bestuur achtte het juist goed, dat dit monsternemen nauwkeurig gebeurt en zegt daarbij niet te kunnen begrijpen, dat het een half uur langer tijd vordert. Daar ook blijkt, dat de heer v.d. P. alleen staat, wordt deze aanmerking voor kennisgeving aangenomen.

De heer Otten bracht nog eens weer de melkverkoop ter sprake. Hij dacht, dat het besluit ener vorige vergadering wel eens uitgevoerd moest worden, om met het verkopen op te houden. De directeur antwoordt en zegt o.a. dat de fabriek tot voor kort nog steeds gedwongen was door regeringsmaatregelen. Het bestuur heeft echter gemeend, nog te moeten doorgaan met venten. Binnen afzienbare tijd zal dit besluit echter uitgevoerd worden.

Hierna werd de vergadering gesloten en overgegaan tot de spoeling verkoop. Er waren 15 percelen, elk van 30 liter.(?) De aanbestedingsprijs is de prijs per 100 L.

[volgt een lijst met 15 namen. De prijs was tussen f 3,35 en f 3,50]

De Graafschap Bode 1921-12-20

GENDRINGEN.

— Hedenavond werd in hotel van Dielen een ledenvergadering der Boterfabriek gehouden. Na gewone opening en voorlezing der notulen werd overgegaan tot verkiezing van een Bestuurslid wegens bedanken van den heer Berendsen, die op de laatste vergadering gekozen was.

Bij eerste stemming werd de heer Hans met 84 stemmen gekozen.

Van de Rondvraag werd gebruik gemaakt door een lid. Hij vroeg, hoe het stond met de Boterprijzen? De directeur antwoordt, dat het er niet zoo best voorstaat, vooral door de concurrentie der Austr. Boter. Hierna volgde sluiting.

De Graafschap Bode 1922-03-31

GENDRINGEN.

— Het bericht, voorkomende in het laatste nummer, betreffende het stopzetten van het melkventen door de boterfabriek is geheel onjuist. Er is zelfs nog geen sprake van.

We moeten erbij opmerken, dat het bericht niet van onzen gewonen correspondent was.

De Graafschap Bode 1922-04-21

Verslag ledenvergadering boterfabriek Gendringen

GENDRINGEN: Verslag vergadering Boterfabriek, op 19 April in Hotel Knaven, 's avonds 7 uur. De vergadering is goed bezocht. De heer Smit opent. De directeur leest notulen voor, welke worden vastgesteld.

Voorstel tot aanneming van drie leden en tot uittreding ook van drie leden wordt aangenomen.

Jaarverslag. Rekening en verantwoording. In 1921 is het ledenaantal met 10 vermeerderd en bedraagt thans 493. Volgens de commissie tot vaststelling koeienaantal zijn er 1279 koeien. Ontvangen melk 2.508.573½ kg. Hiervoor werd betaald f199.864,44 of per 100 kg. f7,96½. Per 1% vet f2,65⁸. Verkocht werd 113.229 L. melk. Van de overige melk werd 82.301 kg. boter gefabriceerd. Hiervoor werd ontvangen f217.950,58 of gemiddeld per kg. f2,64⁸.

Het gemiddeld vetgehalte bedroeg 3 %. Spoeling bracht op f4064,32. Vloeiweidegras f374,50. De onkosten bedroegen f47.214,99 of per kg. boter f1.88. Batig saldo f1377,63½. De melkleverantie ging ten gevolge de slechten zomer achteruit. Boterprijzen waren zeer schommelend. Voorlopig is er geen verdere daling te wachten.

Naar Emmerik werd 127.792 L. ondermelk geleverd. De exploitatie-rekening sluit met een bedrag van f248.457,06. De balans met f75.408,11. De voorzitter dankt de directeur voor zijn beheer.

4.) Voorstel bestuur betreffende melkverkoop.

De directeur licht het voorstel toe. Enige jaren geleden is er besloten het melkventen stop te zetten. Het besluit kon echter nooit goed uitgevoerd worden door verplichtingen van hogerhand. Altijd zijn we doorgegaan. Langzamerhand is ook de stemming ten opzichte van het melkventen veranderd. De melkverkoop is altijd lonend geweest, al is het op 't ogenblik minder gunstig, maar het bestuur acht het voor de toekomst wel lonend. De toestand is nu vreemd en buitengewoon. Het bestuur meent, dat het voorstel toch èn de voorstanders èn tegenstanders zal bevredigen en ten goede komen. Wordt het venten stopgezet, dan is het zeker, dat een

andere fabriek hier zal venten. Dan is het voor onze fabriek verloren. Over het voorstel werd lang van gedachten gewisseld.

Teeuwsen en Bergevoert vonden het beter, de oude toestand te handhaven. De meesten roepen: „Stemmen”, anderen zeggen weer, dat stemmen toch niets helpt, want de grote boeren winnen het door hun groter stemmenaantal toch. Het bestuur neemt het voorstel Teeuwsen en Bergevoert over, dus oude toestand handhaven. Bij stemming bleken 124 voor en 11 tegen. De toestand blijft dus zoals ze was (applaus). (Typisch, dat grote tegenstanders zich niet lieten horen en maar bleven mopperen en niet eens tegenstemden).

Zoals tegenwoordig alles, stond ook deze vergadering in het teken van bezuinigen. Men vond het voordeliger het melkventen particulier te doen. De fabriek zou daar het voordeel van hebben.

5. Over de ontzetting van de 2 leden W. te Raat en G. J. Egberts, beiden wegens het verkopen van melk aan derden, wenste de vergadering geen stemming, zodat deze zaak gauw was afgehandeld.

Langer duurde de zaak Wed. Bramel. De directeur was een schrijven voor, dat 's morgens was ingekomen, waarin de Wed. Br. ontslag vraagt als lid. De dir. vraagt de bedoeling van dit schrijven. De heer Br. zet het enigszins uiteen, maar voor het bestuur niet begrijpelijk, niet aannemelijk zuiver. De directeur zet de zaak nog eens in de brede uiteen. Verschillende leden pleiten voor Bramel. Er ontstaat een oneindige, verwarde discussie. Allerlei zaken worden er bijgehaald. Ook persoonlijke dingen. Ten slotte werd tot stemming overgegaan. Voor ontzetting 128 st. tegen 45 stemmen (applaus).

Punt 8 der agenda: Mededeling omtrent de lonen van directeur en personeel. Dit naar aanleiding van een opmerking van een der leden op een vorige vergadering. Het salaris van de directeur bedraagt $f 1600 + \frac{1}{2}\%$ netto-opbrengst boterverkoop. Dit is lager geworden dan aanvankelijk de bedoeling was. Wat het personeel betreft heeft de Directeur inlichtingen gevraagd op andere fabrieken. Zo wordt in Gendringen $f 105.50$, Silvolde $f 141$, Zelhem $f 154.35$, Zeddam $f 142.45$, Doetinchem $f 129$, Dinxperlo $f 96.50$, Aalten $f 278.75$ aantal totaal weekloon uitbetaald.

Het personeel bestaat te Gendringen uit 6, te Aalten uit 11, te Dinxperlo uit 8, te Doetinchem uit 6, Zeddam uit 7, Zelhem uit 7 personen. Het bestuur kan dan ook geen aanleiding hierin zien om de lonen te verlagen.

Rondvraag: Een der leden zou willen voorstellen, om alle leden te genezen van verkeerde denkwijze over de fabriek, de fabriek een maand stop te zetten, dan kwamen alle leden wel met hangende pootjes terug.

Ook wordt gevraagd, waarom leden geen karnemelk kunnen kopen? Het bestuur zegt, dat het vroeger wel bestaan heeft, maar dat er misbruik van gemaakt is. Deze zaak zal echter overwogen worden en in het orgaan medegedeeld worden.

Hierna volgde sluiting tegen kwart over tien.

De graafschap Bode 1922-06-27

Verslag buiteng. verg. CZ. Hameland te Genderen

Statutenwijziging verplichte levering – stemmen niet mogelijk

GENDRINGEN. 23 Juni. Heden hield de Coöp. Zuivelfabriek „*Hameland*” alhier een buitengewone vergadering, waarin behandeld werd de invoering van een andere wijze van uitbetaling van melk.

Aanwezig waren ongeveer 150 leden. Tegenwoordig was ook de heer **Veerdig**, waarnemend Secretaris van de Geld.-Ov. Bond van Coöp. Zuivelfabrieken. Namens het bestuur werd het voorstel door de directeur ongeveer als volgt toegelicht:

Ondanks het ontzetten van enige leden wegens gebruik van melk voor andere doeleinden, kwamen steeds meer klachten bij het bestuur over de verkoop van melk aan venters, het mesten van kalveren enz. Zult was de aanleiding voor het bestuur om te overwegen of niet op andere wijze met meer succes bereikt zou kunnen worden, dat de melk weer aan de fabriek kwam. Het gebruik van melk voor andere doeleinden was over het algemeen niet voordelig.

Zelfs het mesten van kalveren, dat door gunstige omstandigheden sommigen iets heeft doen verdienen, kon nooit met voordeel ondernomen worden, wanneer men behalve de arbeid voldoende rekening hield met de risico van geschiktheid van het kalf tot mesten, met de risico van ziekte en dood van het kalf en ten slotte met de risico van de prijs die zou gelden, als het kalf gemest was. En wanneer dan nog bedacht werd, dat wanneer men in gunstige gevallen enige guldens verdiend had, men dan tevens de fabriek benadeeld had met het bedrag van de onkosten, die de voor het mesten gebruikte melk bedragen zouden hebben, wanneer ze aan de fabriek geleverd werd, dan moest het wel duidelijk zijn, dat met het kalvermesten geen voordeel behaald werd dat tegen de nadelen zou kunnen opwegen.

Betreffende de nadelen voor de fabriek van het gebruik van melk voor andere doeleinden door de leden, merkte spr. op, dat het eerste nadeel was, dat de onkosten van de fabriek door de geringere hoeveelheid melk gedragen moeten worden en daardoor zwaarder gaan drukken. Weliswaar was het grote tekort aan melk aan de fabriek toe te schrijven aan omstandigheden, welke buiten de macht van de leden lagen, doch in dezen moeilijke tijd diende men meer dan anders de fabriek te steunen, omdat wanneer de leden in moeilijke tijden de fabriek de rug tokeerden, haar achteruitgang daardoor slechts verhaast zou worden. Het grootste nadeel zou echter worden, dat door de nalatigheid van zovele leden de ontevredenheid gewekt zou worden bij de andere leden, die niet kunnen blijven toezien, dat, terwijl zij hun best blijven doen de fabriek te helpen, anderen zich daarom niet bekommeren.

Daardoor zouden tenslotte ook deze hun steun gaan opzeggen en onder die omstandigheden zou het ook voor het bestuur en de directeur niet mogelijk zijn, om nog moed te houden bij de pogingen tot het vooruitbrengen der fabriek. Het bestuur had zich wel afgevraagd waarom men zo nalatig werd bij de melklevering? Sommigen wisten blijkbaar zeer goed, dat de fabriek niet gemist kon worden en hadden niets liever dan dat alle andere leden alle melk leverden, opdat zij gerust hun melk elders zouden kunnen besteden om, wanneer dit niet meer lonend was, ze weer aan die door de anderen in stand gehouden fabriek te kunnen leveren. De meesten echter onder de nalatigen bekommerden zich blijkbaar niets om de fabriek. Meende men dat zonder fabriek te kunnen of wenste men een fabriek in particuliere handen? Had men van dit alles vóór de oprichting van de fabriek niet volop de nadelen ondervonden? Was de nood toen niet zo groot, dat we bij de aanvang binnen twee jaar vrijwel alle melk aan de fabriek hadden, een resultaat, dat misschien nergens in ons land ia bereikt? Blijkbaar werd de zegen van het hebben van een goede fabriek in zijn midden niet meer gewaardeerd, om tegen

dit kwaad met succes te kunnen optreden wat het nodig, dat we over goede desbetreffende bepalingen beschikten.

Veel beter echter dan het bedreigen met boete en ontzetting achtte het bestuur een middel toe te passen, waarbij de leden in hun eigen belang automatisch tot de levering gedrongen werden. Met het toepassen van straffen zou men verschillende onbillijkheden begaan en zou men nooit de betrokkenen weer als goede leden aan de fabriek krijgen. Ze zouden tot een blijvende oppositie worden en het kwaad, op de ene wijze bestreden, zou gemakkelijk weer in anderen vorm te voorschijn komen. Het bestuur meende de oplossing te moeten zoeken, in de uitbetaling van de brutomelkprijs onder aftrek van een constant onkostenbedrag per melkkoe. Het gevolg daarvan zou zijn, dat men steeds dezelfde onkosten zou moeten betalen, onverschillig of men veel of weinig melk leverde. Deze wijze van betaling had tengevolge; ten eerste, dat voor de melk de brutoprijs werd uitbetaald en ten tweede, dat men een billijker uitbetaling naar vetgehalte kreeg.

Wat het laatste betreft werd aangetoond, dat tot nog toe de onkosten naar vetgehalte werden gedragen, hetgeen dan niet meer het geval zou zijn. Voor huishoudelijk gebruik zou van elk lid $\frac{1}{2}$ koe niet in de onkosten omslag worden betrokken. Het controleren van het melkkoeien-aantal zou een van de grootste moeilijkheden zijn. Een nadeel zou ook zijn de omstandigheid, dat een lid tijdelijk en daardoor geruime tijd minder melk levert. Leden, die hiervan de laatste jaren veel last hadden gehad, meenden echter toch de risico daarvan bij de voorgestelde regeling te kunnen aanvaarden. Het grote voordeel van de regeling zou zijn, dat men de fabriek niet meer rechtstreeks benadeelde door niet alle melk te leveren en dat men het grootste belang had bij de levering van veel melk, omdat die melk de brutoprijs zou opbrengen. Daardoor zou niet alleen het gebruik van melk voor andere doeleinden tegengegaan worden, doch ook zou de veeverbetering daardoor in de hand gewerkt worden.

De heer Bannink kon zich met de voorstellen goed verenigen. Hij lichtte nader toe, wat naar zijn mening de oorzaken waren van het te kort aan melk.

De heer Brugman maakte zich bezorgd voor de moeilijke controle en de schade voor de boeren, die hun vee tijdelijk van streek hadden. Hij juichte het overigens toe, dat het bestuur zozeer moeite deed om de melk weet aan de fabriek te krijgen. De voorzitter deelde niet de bezwaren van den heer Brugman.

De heer G. Meyer verklaarde zich tegen het voorstel. Hij meende dat de bedrijven te verschillend waren en men daar, waar men zich toelagde op de aanfok van veel kalveren en biggen op onbillijke wijze benadeeld zou worden.

De heer Terhorst bestreed dit en betoogde, dat wanneer men zich wou toelaggen op het fokken van veel varkens, dit niet op de kosten van de fabriek mocht gebeuren. Verschillende leden stemden hiermee in. Meerdere leden verklaarden zich voor het voorstel. Bij stemming werd het voorstel met 194 tegen 27 stemmen aangenomen.

Bij de rondvraag stelde de heer Brugman voor op de kringvergadering te Terborg, in bespreking te brengen het afschaffen van de zomertijd. Hij stelde zich voor, dat het zeer goed mogelijk was bij afspraak met gemeentebestuur, kerkbesturen en landbouworganisaties overeen te komen de oude tijd weer in te voeren. Het bestuur zegt toe, dit voorstel in bespreking te zullen brengen. Daarbij wordt tevens voorgesteld intussen in deze gemeente reeds een vergadering van belanghebbenden te houden, om zo mogelijk hier reeds tot afschaffing te komen. De ver-

gadering wordt daarna gesloten.

De vergadering voor statutenwijziging kon niet gehouden worden wegens te geringe opkomst van leden.

De graafschap Bode 1922-07-07

Vervolg buiteng. Verg. statutenwijziging – met stemming

GENDRINGEN. 6 Juli. De coöp. stoomzuivelfabriek „*Hameland*” alhier hield heden de onlangs uitgestelde vergadering voor statutenwijziging. Aanwezig waren ongeveer 150 leden. De voornaamste wijzigingen waren: de invoering van een vast entreegeld van f 5.- per koe voor nieuwe leden, afschaffing van het inleggeld van f 2.50 per koe, verhoging van de boete bij opzegging en ontzetting tot ongeveer het 5-voud van de tegenwoordige boete, herkiesbaarheid van het bestuur, benoeming en salariëring van de directeur door bestuur en commissarissen.

De heer G. M. Brugman meende, dat de wijzigingen niet voldoende bekend gemaakt waren. Dit werd bestreden door het bestuur en eveneens door de heer Veerdig, secretaris van de Geld. Ov. Bond van Coöp. Zuivelfabrieken, die wederom tegenwoordig was.

Betreffende de invoering van de herkiesbaarheid van bestuursleden en commissarissen wensden enige leden aantekening, dat zij daar tegen waren zonder verder stemming te verlangen. Het gehele ontwerp werd met een paar kleine wijzigingen aangenomen met 142 tegen 6 stemmen. De uitslag werd met levendig applaus begroet. De vergadering werd daarna gesloten.

De Gelderlander 1923-11-10

• **GENDRINGEN. Vergadering.** Donderdag 15 dezer houdt de Coöp. **Stoom-Zuivelfabriek „Hameland”** een ledenvergadering in hotel van Dielen.

Aan de orde is o.a.: Aanneming nieuwe leden en uittreding van oude, verkiezing van een bestuurslid en van een commissaris.

De Gelderlander 1924-01-19

* — **Gevaarlijk goed.** Eenige kinderen waren in de nabijheid van de kolenbergplaats bij de **Zuivelfabriek „Hameland”** aan 't spelen. Een der kinderen vond iets tusschen de kolen, hetgeen ze mee naar huis nam. Bij onderzoek bleek het een onontplofte dynamietpatroon te zijn.

De Gelderlander 1924-04-25

• **GENDRINGEN. Melkaanvoer.** De melkaanvoer aan de **boterfabriek** is voor den tijd van het jaar zoo groot, dat reeds Dinsdag 704½ K.G. boter kon worden gefabriceerd. Deze hoeveelheid bereikte men andere jaren pas half Mei.

Verslag ledenvergadering Zuivelfabriek *Hameland*.

GENDRINGEN. - 14 April. In de heden gehouden leden-, vergadering van (le Co~p. Stoomzuive:fabriek' ~ „liameland" alhier waren ongeveer 40 leden : aanwezig. -1 nieuwe telen werden aangenomen.! Eén lid werd wegens vertrek uittreding toege•, ~staan. Vol.-ens het uitgebrachte jaarverslag tel~le de verecni~, in ging einde 1924 478 leden met ~ ~ 1280 melkkoeien. Ontvangen werd in 1924~ :3.825.,S671. _ K.G. melk. Hiervoor werd per 1v.o i ~ Vet uitbetaald f 2.615. Het gemiddeld vetgehalte bedroeg 3.1-1•1 ~'o. Gefabriceerd werd 131.027";, I K.G. boter, Ili rv(7oi-werd gemaakt f 295.bfi7,89. I Verkncht w er," in consumptie 113.238 L. volle melk. 31.875 L. karnemelk, 2.142 L, ondermelk ~ Vn ctI+li•re ronm. Naar Duit~,chland werd geleverd •1-l.l~iU L. v(:lle mtl:;. Voor :poe;ing werd ! ` ontvangen f 3195.35, voor vloeuweidegras f 158.,")6, voor onko.tei-,b;;drage f 36.618. Aan ' onkosten werd betaald f 34.753.741,,s. Op het ledenkaj:it.tal werd b;iges:hreven f 3009.49. Af~ qe•chrt~vc n werd f 3000.- en op het reservefonds werd f 98.08 Rebcekt. De rekening werd goe;lgc'ce.ir(l• Toegezegd werd de uitkomsten van de contrnle op het melkonderzoek geregeld te publicerren. Ten aanzien van een ' verzoek van het Gemeentebestuur om een bij I (trage voor den aan te leggen weg van Meachelen naar \etterdo l zette het bestuur zijn standpunt uiteen. Het achtte het geven van steun ~ voor een we;,; \•.a•.irvan de fabriek financieel voordec•l moet hebben, op zi~ hzelf logisch. De ~ fabriek af.; coöp.-v,reenigirg is daar echter , niet mee klaar. It'e:i:waar moet ook deze fabriek haar voordeel zoe:cen, doch zij moet in een geval a!g dit altijd daarbij rekening houden met den gebie leuden eisch de saanenwNrking der leden, ea (Ier hoofdvorwaarden. van h= bestaan, niet in gevaar te brengen. Het zal bijna niet mogelijk zijn te ontkomen aan het postvatten van de r.tceaing onder de leden, dat niet ~ allen glijk behandeld worden, als de fabriek ~ bedragEn, die het eigendom zijn van de leden, gaat besteden die, overigens geheel in haar : belang, niettemin min of meer rechtstreeks ten , bate van slechts een deel der leden worden ; aangewend. Daarbij zou deze eerste bijdrage , de fabriek plaat. en voor een consequente door ~ voering van haar thans eenmaal ingenomen (standpunt en overal daar, waar wegen in haar gebied verbeterd moeten worden, in gelijke mate dienen bij te dralen. Dan komen moeilijkheden met leden die wo'n weg langs hun boerderij wenschen en niet langs die van een ander, met leden wier wee even slecht, doch voor de fabriek van minder belang is, met leden, die de melk zelf een eind moeten brengen en met leden, die zelf aan hun eigen wegen zeer veel ten , koste hebben gelegd. Waar dus om deze reden de fabriek geen steun kan verleenen, hoezeer zij ook belang bij het tot stand komen van dien weg heeft dient de oplossing daarin ge• zccht te worden, dat overal daar, waar in het gebied van de fabriek wegen verbeterd worden, de meer belanghebbende landbouwers bij de ; bepaling van hun bijdrage in die verbetering daarin ook het belang van de fabriek opnemen. Zij zullen dan iet.,,, meer moeten bijdragen, doch behoeven dan straks ook niet als lid van de fabriek bij te dragen voor andere wegen.

De heer Gemmink merkt op dat de fabriek
! onmiddellijk meer aanvragen om steun voor
~ wegenverbetering zou krijgen als ze hieraan zou beginnen. De heer Bergevoet en anderen
achten het eveneens onmogelijk hulp te verleen. Daar niemand op eenigerlei wijze de fabriek
wenscht te laten bijdragen wordt het verzoek
; van de hand gewezen.
Goedgevonden wordt een achterstallige vordering van f783.75 zoo noodig gerechtelijk -in ~ te
vorderen.

Peel en Maas, 11/07/1925; p. 2/8

Landbouw en de weerberichten.

Naar gemeld wordt, zal de coöp. zuivelfabriek te Gendringen voortaan de radiotelefonisch van de Bildt opgenomen weerberichten, tweemaal per dag aan de leden bekend maken door middel van de stoomfluit der fabriek. Door middel van lange en korte stooten op de stoomfluit, welker beteekenis de boeren zullen moeten leeren, zullen zij op de hoogte worden gesteld van de weersverwachting.

De Graafschap Bode 1925-10-16

GENDRINGEN.

— Daar het voor den Landbouw in den winter niet van zoo groot belang is, zal het weerbericht door de **Boterfabriek** alhier niet meer geseind worden. ??????

De Graafschap Bode 1926-11-16

Verslag vergadering Coöp. St. Zuivelfabriek „Hameland”.

GENDRINGEN. — Maandagavond werd in Hotel Knaven een ledenvergadering gehouden van de CoGp. St. Zuivelfabriek „Hameland” alhier.

De Voorz., de heer Smit, opent de vergadering en heet de pl.m. 50 leden welkom.

De heer Dijkstra leest daarna de notulen voor, welke onveranderd worden vastgesteld.

Zonder stemming werden 17 nieuwe leden aangenomen, terwijl aan 4 leden uittreding werd toegestaan. De Directeur licht dit nader toe. De nieuwe Codperatie-wet kent geen uittreding, maar opzegging. Die opzegging kan uitgaan van het lid en ook van het Bestuur. Zegt het lid op, dan moet het de gewone boete betalen. Gaat de opzegging van het bestuur uit, dan is geen boete verschuldigd. Nu kan een lid aan het Bestuur verzoeken om opzegging aan de ledenvergadering voor te stellen. Dan hoeft de boete niet te worden betaald. Op stuk van zaken komt het dus op hetzelfde neer.

Punt 4 van de agenda was verkiezing van twee bestuursleden, aftr. de heeren Smit en Terhorst. Overeenkomstig de statuten moesten er eerst 4 kandidaten gesteld worden. Bij de candidaatsstelling verkregen de volgende heeren de achter hun namen vermelde stemmen: B. J. Smit (118), B. J. Terhorst (104), B. L. Meyer (72), G. M. Brugman (63). Bij de verkiezing kregen deze heeren resp. 127, 113, 71 en 65 stemmen, zoodat de aftredenden herkozen waren.

De verkiezing van twee commissarissen, aftr. de heeren Breukink en Nijland moest op dezelfde wijze geschieden. Bij de candidaatsstelling was de uitslag: de heer G. J. Breukink 155 st., de heer W. Nijland 150 st., de heer W. te Pas 24 st., de heer G. M. Brugman 33 stemmen. Bij de verkiezing waren deze getallen als volgt: resp. 138, 123, 36 en 55. Ook nu weer waren de aftredenden herkozen.

Vermeld zij, dat deze verkiezing liefst pl.m. 2 uur in beslag heeft genomen. Onder deze verkiezing werd dan ook reeds begonnen met den spelingverkoop. De uitslag volgt hieronder. Door den Directeur werden eenige mededeelingen gedaan omtrent den toestand der fabriek. Als de melklevering de komende weken van dit jaar even groot is, als verleden jaar, dan zal de fabriek een record-aanvoercijfer behalen gedurende haar hcele bestaan. Tot nu toe werd in 1910 aan melk geleverd 4.310.000 K.G. 1926 zal prijken met liet getal 4.432.000 K.G. Dus ruim 100.000 K.G. meer. Her koeicnaantal bedraagt 1460.

Het botergeld is niet erg gunstig. Geschat wordt, dat 1926 met pl.m. f 20.000 minder zal opbrengen dan verleden jaar. Naar de oorzaak hiervan is reeds door velen gegist. Men denkt dat in Engeland de Australische boter een reusachtige concurrent is. Reusachtige voorraden zijn hiervan op (te markt gebracht. Daar

Idoor wordt de prijs natuurlijk gedrukt. In

Duitschland wordt den laatsten tijd veel boter ingevoerd uit de Russische Randstaten. Dit is dus daar de rem voor de prijsstijging.

Ook zegt de Directeur een en ander over de ' wijzigingen in de melkritten.

Tenslotte wijst hij nog op de nieuwe Couperatie-wet. Door de Cobp. Leenbanken zijn de statuten reeds gewijzigd en om de kosten, daaraan verbonden, is die wijziging geschied op een akte voor alle aangesloten banken.

Voor de 8 atetfabrieken is zoo'n uniform-reglement ook ontworpen, maar dat voldoet niet. Een groot aantal fabrieken kan daar niet mee accoord gaan. Ook voor „Hameland" heeft het veel bezwaren. Men heeft de moeilijkheden trachten te ondervangen, maar nog is toetreding voor onze fabriek niet goed mogelijk. Vooral het stemrecht is een bezwaar. Het Bestuur heeft dan ook gemeend om de statuten voorloopig nog maar ongewijzigd te laten. Want waar de statuten niet gelden, daar gelden toch de bepalingen der wet. Een wijziging zou toch maar op kleinigheden betrekking hebben.

Van de rondvraag werd door enkelen gebruik gemaakt. Hierna volgde sluiting.

Spoelingverkoop.

1. H. J. van Raay f 2.-. 2. W. A. Pruyn f 2.-. 3. B. J. Tersteeg f 2.-. 4. P. Lukassen f 2.01. 5. A. J. Ketelaar f 1.90. 6. G. Jansen-A. Witjes f 1.70. 7. G. van Lent f 1.61. 8. W. J. Dickman f 1.60. 9. L. Knaven f 1.615. 10. J. Tervoert f 1.55. 11. W. J. Dickman f 1.53. 12. A. Ketelaar-J. Rentink f 1.52. 13. B. Smeenk f 1.50. 14. J. B. Aalders f 1.50. 15. G. M. Brugman, f 1.49. 16. W. J. Dickman f 1.49. 17. B. L. Meyer f 1.47. 18. J. Meyer f 1.46. 19. G. M. Brugman 1.46. 20. W. J. Dickman 1 f 1.51.

De Graafschap bode 1926-11-19

Vergadering

GENDRINGEN: In het No. van Dinsdag gaven we het verslag van bovengenoemde vergadering.

Op de Rondvraag willen wij nog even terugkomen. De Heer G. M. Brugman vroeg, waarom de fabriek de consumptiemelkprijs nog op 11 cent had, terwijl overal elders minstens 12 cent werd genomen. Hierop werd geantwoord, dat de fabriek deze zomer ongeveer 1½ maand later dan andere buurtfabrieken van 12 op 11 cent was gegaan en in verband daarmee nu de 11 cent prijs wat langer aanhield. Nu was die langere termijn wel ongeveer verstreken, doch de omstandigheid deed zich voor, dat de boterprijs thans nog vrijwel dezelfde was als in de zomer. Als die omhoog ging, dan zou ook de melkprijs omhoog gaan.

De lagere melkprijs kwam ook, doordat de leden over het algemeen iets minder waarde hechten aan de ondermelk dan vroeger. Er zijn er nog steeds die voor 2½ cent per L. ondermelk aan de fabriek achterlaten. Waarom zouden we niet die mensen van hun ondermelk afhelpen, als we dat kunnen door bij matige melkprijs de melkverkoop uit te breiden? We behoeven dat toch niet om de particuliere slijters te laten! De Heer Brugman zei, dat hij niet voor de slijters maar voor de fabriek sprak. Hij noemde de melkprijs van 15 cent te Eindhoven, waarop de directeur uitlegde, dat om verschillende redenen de melkprijzen in de grote steden over het gehele land altijd zeer veel uiteen moesten lopen, zodat die nooit als voorbeeld aangehaald konden worden. Daar de Heer B. beweerde, dat vele leden de verkoopprijs te laag vonden, sprak de voorzitter daarover zijn verwondering uit, daar het bestuur daarvan nooit iets gehoord had. Hij vroeg de Heer B., wie dat dan waren. Toen de Heer B. alleen zichzelf noemde, sloot de voorzitter de discussie.

De Graafschap Bode 1928-04-20

Verslag Ledenverg. van de Coöp. St.-zuivelfabriek „Hameland”.

GENDRINGEN. Op Vrijdag 13 April Had b.g. vergadering plaats in hotel Van Dielen. De Voorzitter heet de aanwezigen welkom. De notulen werden na voorlezing goedgekeurd. In het afgelopen jaar traden 20 (?) nieuwe leden toe, terwijl 9 lidmaatschappen vervielen door overlijden en opzegging. Van 5 niet-leden werd melk verwerkt.

Volgens de telling van Febr. j.1. bedroeg het koeienaantal 1514 d.i. 33 meer dan in febr. 1927. Gehouden werden 7 bestuurvergaderingen, 5 vergaderingen van Bestuur en Commissarissen, 1 vergadering van Commissarissen en 2 ledenvergaderingen.

Bedrijfsresultaten. Er werd ontvangen **4.901.380 Kg**, melk. Voor consumptie werd verkocht 214.185 L. melk.

Gefabriceerde boter 166.791 Kg. Het gemiddelde vetgehalte bedroeg 3,13⁷ pct.

De hoeveelheid ontvangen melk steeg (in tegenstelling met andere zuivelfabrieken) in 1927 wederom met 10 pct.

De boterprijzen waren daarbij iets beter en wel voornamelijk in de laatste helft van het boekjaar. Met deze gunstige omstandigheden werd het nieuwe boekjaar dan ook ingezet. Evenals het vorige jaar werd door sommige leden gebruik gemaakt van de gelegenheid om ondermelk en karnemelk aan de fabriek achter te laten, of bij te kopen.

Met de ontvangen hoeveelheid melk bereikte de fabriek in het afgelopen jaar bijna de vijf mil-

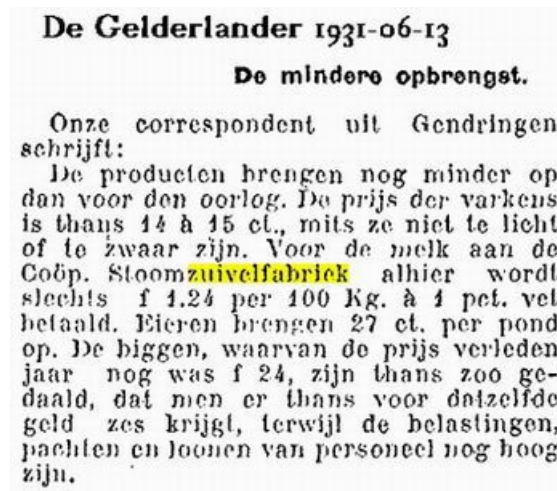
joen Kilogram, en zonder bijzondere tegenslag wordt dit jaar de vijf miljoen Kg. overschreden.

Er zijn aan de fabriek verschillende maatregelen genomen om de grotere hoeveelheid vlug te kunnen ontvangen. Het melkontvangen en de ondermelkteruggave geschiedt thans aanmerkelijk vlugger dan vroeger, waardoor enerzijds niet zo heel vroeg begonnen behoeft te worden en de leveranciers dus niet zo vroeg de melk klaar behoeven te hebben, terwijl anderzijds de laatste leveranciers hun ondermelk vlugger thuis hebben. Deze maatregelen zijn van grote betekenis zowel voor de fabriek, die vooral in de warme tijd de melk minder gelegenheid geeft door lang staan zuur te worden, als de leden, xxxxx

Het lid de heer J. Colenbrander vraagt bij de rondvraag of hij van de fabriek voor zijn weg sintels kan bekomen, waarop de voorzitter hem uitlegt welke bezwaren hiertegen zijn.

De Voorzitter sluit hierna de vergadering.

1930

De Graafschap Bode 1932-07-04

Uitvoering Crisiszuivelwet 1932.

Waar en wanneer de veehouders de uitkering ex art. 22 dezer wet ontvangen kunnen.

GENDRINGEN. Burgemeester en Wethouders dezer gemeente hebben de volgende regeling getroffen met betrekking tot de uitvoering van de Crisis-zuivelwet 1932.

De ingezetenen van de hieronder vermelde dorpen en buurtschappen kunnen zich op de dorpen vermelde dagen en plaatsen tussen 7-10 uur des avonds aanmelden voor het verstrekken van de nodige gegevens en het in ontvangst nemen van de in art. 22 der genoemde wet bedoelde uitkering. De veehouders wordt dringend verzocht de eventueel van de directies der zuivelfabrieken ontvangen gegevens bij de aanmelding mee te brengen; zij dienen persoonlijk op de aangegeven plaats te verschijnen

Verwezen wordt naar de uitvoerige op de officiële aanplakborden aangebrachte publicatiën. De zittingen zullen worden gehouden voor de bewoners van:

- Gendringen, Wals, Wieken en Milt op Woensdag 6 Juli 1932 in de voormalige openb. lag. school te Gendringen;
- Megchelen, op Donderdag 7 juli, in de zaal van de heer J. ter Voert, aldaar;
- Netterden, op Vrijdag 8 Juli in het St. Jozefgebouw aldaar;
- Varsselder, Veldhunten, op Maandag 11 Juli in het Gildehuis te Veldhunten;
- Groot- en Klein-Breedenbroek op Dinsdag 12 Juli, in de zaal van den heer J. W. Koenders;
- Etten, IJsselhunten, Warm, Ziek en Rafelder, op Woensdag 13 Juli, in de zaal van de heer Köster te Etten;
- Ulft, Donderdag 14 Juli, in het St. Jozetgebouw aldaar;
- Voorst, op Vrijdag 15 Juli, in de zaal van de heer J. van Hol.

Verslag Vergaderingen CZ. *Hameland*

GENDRINGEN. Op de Woensdag gehouden algemene vergadering van de Coöp, Zuivelfabriek „Hameland” alhier, waren 8 leden aanwezig. Ten aanzien van 2 leden werd opzegging door het Bestuur goedgekeurd.

Uit het uitgebrachte jaarverslag vermelden we het volgende. De vereniging telde in het afgelopen jaar 490 leden met 1701 melkkoeien. Ontvangen werd **4.971.336 kg.** melk. Hiervan werd 321.695 L. als consumptiemelk verkocht. Uit de rest werd 171.942½ kg. boter gemaakt.

Voor de melk werd betaald *f* 182.688,61 of per 100 kg. ***f* 3,67½** en per 1 % vet *f* 1,13⁸. Voor onkosten werd betaald *f* 42.971.42½ of *f* 0.83³ per 100 kg. melk. Voor afschrijving en reservering werd *f* 5263,48½ besteed. De rekening werd onveranderd goedgekeurd. De heer A. Roes wenste, gesteund door anderen, voor de leden beschikbaarstelling van goedkopere boter. Het Bestuur beaamde de billijkheid, doch deelde mee dat de *Crisis-Zuivelcentrale* om controle-redenen nog niet te vinden was voor het scheppen van een mogelijkheid tot afgifte van boter zonder heffing aan veehouders. Hierna werd de vergadering gesloten.

Verslag vergadering CZ. „Hameland”,

GENDRINGEN. - In Hotel Van Dielen had de algemene vergadering van de Coöp. Stoomzuivelfabriek „Hameland” plaats. Aanwezig waren 8 leden.

Van een 3-tal leden werd opzegging door het bestuur goedgekeurd. Volgens het uitgebrachte jaarverslag bedroeg het aantal leden 495, met 1734 melkkoeien. Ontvangen werd **4.765.589** kg. melk, d.i. 5 % minder dan in 1932.

Gefabriceerd werd 159.129 kg boter. Verkocht werd 328.547 L. melk, 85.300 L. karnemelk, 31.807 L. ondermelk, 16.593 L. pap en 600 L. room. Geëxporteerd werd 2828 L. room. Voor de melk werd betaald ***f* 3,48³** p. 100 kg of *f* 1,08⁵ per 1% vet.

De boter bracht op *f* 1,11⁸ per kg. Voor achtergelaten ondermelk en karnemelk werd *f* 3.123,40 betaald. De spoelingopbrengst bedroeg *f* 852,99. Voor onkosten werd 77 ct. per 100 kg melk betaald. Aafgeschreven werd *f* 5000.-, en gereserveerd *f* 112,88⁵.

De rekening werd onveranderd goedgekeurd.

Bij de bespreking van de slechte toestand in de boterhandel werd gevraagd waar hier niet, zoals hier en daar in het buitenland, het margarineverbruik geheel of grotendeels verboden werd. Van bestuurszijde werd geantwoord dat dit inderdaad de beste oplossing zou zijn, veel beter dan de in uitzicht gestelde gedwongen veeafslachting, doch dat herhaalde pogingen in die richting geen succes hebben opgeleverd en en van hogerhand ook nooit recht duidelijk is gemaakt waarom dit voor de hand liggende middel hier niet wordt aangegrepen.

Bij de rondvraag werd door niemand 't woord verlangd.

De Gelderlander 1940-03-22

— De bijna vijftig
jaar oude zuivelfabriek Ha-
meland uit Gendringen gaat
grondig moderniseren. —

AANBESTEDING

Op Dinsdag 2 April a.s. des voormiddags 11 uur zal onder-
geteekende, behoudens goedkeuring van B. en W. van
Gendringen, namens het Bestuur van de Coöp. Zuivelfabriek
„HAMELAND” te Gendringen,

AANBESTEDEN:

Het verbouwen van de fabriek

Aanwijzing: Vrijdag 29 Maart des middags 2.30 uur op het werk.

Bestek en tekeningen verkrijgbaar vanaf Dinsdag 26 Maart a.s. ad.
f 6,50 (restitutie f 2,50) ten kantore van den architect (Architecten-
bureau FEENSTRA en VAN BROEKHUIZEN, Coehoornstraat 10-d,
Arnhem) Postgiro 260518.

284

De Architect B.N.A.: G. FEENSTRA.

De Gelderland 1953-09-21

— De bijna vijftig
jaar oude zuivelfabriek Ha-
meland uit Gendringen gaat
grondig moderniseren. —

Een mislukt reuzenproces wegens botervervalsing.

Het is niet de eerste maal dat melding wordt gemaakt van processen wegens botervervalsing hier te lande en ook in het buitenland. Voornamelijk in België en in Duitsland begint men hoe langer zo strenger op te treden, en waar het boter geldt, die uit Nederland is ingevoerd, zelfs Nederlandse ambtenaren gedagvaard om de gewenste inlichtingen te verschaffen.

Naar aan de N.R.C. wordt geschrven, was dat voor enigen tijd het geval te Mons in Henegouwen, waar **dr. Swaving**, directeur van het Rijkslandbouwproefstation, als deskundige was opgeroepen om de nodige inlichtingen te geven over de samenstelling van Nederl. boter. Men had daar n.l. Nederlandse boter voor vervalst verklaard, en de importeur beriep zich op de eigenaardige eigenschappen, die onze boter in sommige tijden van het jaar vertoont. In Duitsland had hetzelfde plaats te Emmerik, waar de rijksboterinspecteur Bieleman was opgeroepen om inlichtingen te verstrekken omtrent onze Nederlandse boterproductie en onze Nederlandse boterhandel.

Voor enige dagen was te Keulen een groot botervervalsingsproces op touw gezet tegen een Duitse handelaar, die beschuldigd werd in vereniging met zijn zwager, die in Nederland woonde, aan verschillende winkeliers boter te hebben geleverd, die vervalst was. De aanklacht luidde, dat G. in vereniging met zijn zwager te Gendringen een boterfabriek zou hebben, vanwaar Nederlandse boter in Rijnland en Westfalen word ingevoerd. De invoer vond dan plaats over Anholt. Om nu de clientèle in de waan te brengen, dat zij Duitse boter leverden, zouden zij de fabriek onder den naam „*Dampfmolkerei Gendringen Anholt i. W.*” in het handelsregister van het Amtsgericht Bocholt hebben doen inschrijven. In werkelijkheid bezaten zij noch een boterfabriek, noch een boteropslagplaats op Duits grondgebied.

Veeleer zouden zij in hun fabriek in Nederland Nederlandse boter met Nederlandse margarine door middel van bijzonder goed ingerichte kneedmachines verwerkt, en dit mengsel als Westfaalsche gegarandeerd zuivere boter verkocht hebben. G. duidde zijn zaak op de facturen en op de wagentjes aan uit „*Dampfmolkerei Issel bei Anholt i. W.*” Zijn omzet was aanzienlijk, want in twee dagen tijds waren 620 K.G. boter per spoor aangekomen. Hij liet die waar niet aan zijn eigen adres, maar station-reslante aan het adres van zijn bediende zenden. De boter werd dan verkocht als „*Garandirt reine Westfälische Süsrahmbutter*”. Daardoor zou hij 5 á 6 pfennig per ½ kilo meer bedongen hebben als wanneer hij zeid, dat het Nederlandse boter was. G. ontkende, dat de boter van Westfaalschen oorsprong was en beweerde verder, dat de Nederlandse boter over 't algemeen beter dan de Westfaalsche was. Indien hij ze dus als Westfaalsche boter in de handel had gebracht, dan had bij daardoor niemand enig nadeel toegebracht.

Dat de boter vervalst was, zou bewezen zijn door het onderzoek van de Keulse scheikundige dr. Kyll, en het oordeel van het openbaar bureau voor onderzoekingen van de stad Oberhausen. Volgens die verklaringen waren de botermonsters, bij G. in beslag genomen, vermengd met vetten, niet van melk afkomstig, waarschijnlijk met dierlijke vetten. De ontvanger der invoerrechten te Anholt zou kunnen bewijzen, dat de boterfabriek van G. en

zijn zwager W. te Gendringen bij wagenlading margarine ontving. G. zou aan een getuige gezegd hebben, dat men aan de boter een stof kon toevoegen waarvan de politie de aanwezigheid niet kon aantonen. Ook zou G. tweemaal vijf tonnen azijnzuur naar de fabriek gezonden hebben.

Zoals bekend is dient dit zuur omde slechte smaak van bijgevoegde ranzige vetten te verbeteren. Dat verder de Nederlandse boter minderwaardig zou zijn dan Duitse boter, was door verschillende getuigen verklaard. Deze beweerden, dat G. zijn boter niet tot zulke hoge prijzen aan hen had kunnen verkopen, als hij hun niet verzekerd had, dat zijn waar zuivere Westfaalsche boter was. De beklaagde zou zelfs eenmaal beweerd hebben dat hij voor de betaalde prijs geen boter met een zo hoog Raichert-Meisl getal als de Duitse boter had kon leveren. Verder was hij vroeger reeds wegens vervalsing van levensmiddelen gestraft. Bij de inbeslagneming was geen enkele brief van zijn zwager gevonden. Een getuige had verklaard, dat de beklaagde die correspondentie steeds zelfs behandelde.

Uit die aanklacht blijkt, dat de Duitse justitie heel wat moeite had gedaan om het nodige bewijsmateriaal te verzamelen. Het is vooral de commissaris van politie Deumel te Keulen, die zich voor deze zaak heel wat moeite had gegeven. Voor onzen boterhandel was de behandeling van veel gewicht, omdat, als boven aangehaalde aanklacht bewezen mocht worden, ongetwijfeld onze producenten van zuivere natuurboter de gelegenheid zouden aangrijpen, om door middel van het Rijkscontrolemerk, hun waar als onafwijksbaar zuiver te Keulen meer ingang te doen vinden. De omstandigheid dat ook de heren dr. van Sillevoldt, directeur van het Rijkszuivelstation te Leiden, en de Rijksboterinspecteur Bieleman waren gedagvaard om inlichtingen te verstrekken ten aanzien der samenstelling, de fabricage van en de handel in Nederlandse boter, kon daartoe zeer zeker heel wat bijdragen.

Bij de aanvang der zitting waren circa 40 getuigen aanwezig. De advocaat van de beklaagde vroeg het woord, en verklaarde dat zijn cliënt niet was verschenen. De avond te voren had hij hem nog gesproken. Onmiddellijk werd een bevel tot aanhouding uitgevaardigd. Een uur later kon de commissaris van politie mededelen, dat G. naar Nederland was vertrokken; dus was uitgeweken. De behandeling van de zaak word nu verdaagd, wijl de vogel was gevlogen, zoals de president onder enige hilariteit opmerkte. Een bevel tot inhechtenisneming werd daarop uitgevaardigd.

Het spreekt wel van zelf, dat de beklaagde door zijn plotseling vertrek naar het buitenland de openbare mening niet op zijn hand heeft gekregen, en dat daardoor indirect voor de boterhandel te Keulen althans enig resultaat zal merkbaar worden. De aanwezigheid der Nederlandse ambtenaren maakte een goede indruk en bewees duidelijk, dat men van Nederlandse zijde gaarne alles zal doen, om de buitenlandse afnemers van onze boter zoveel mogelijk te steunen in hun strijd tegen eventuele vervalsing naLehiog.

Naar de N.R.Ct. Verneemt, zal nog deze week een boterproces te Turnhout worden gevoerd, waarin twee Brabantse firma's zijn betrokken, en ook daar zullen de drie bovengenoemde Nederlandse ambtenares als getuigen verschijnen.

De strijd tegen de vervalsing wordt thans blijkbaar met kracht aangeboden, en, is het blad goed ingelicht, dan staan ook binnenkort hier te lande enige processen van belang voor de deur.

Weer een boterproces

KEULEN. Voor de tweede strafkamer te Keulen heeft Woensdag een zaak gediend, die daar sterk de aandacht heeft getrokken en waarbij dingen ter sprake kwamen, die belanghebbenden bij de Nederlandse boterhandel wel mogen weten. Terecht stond de koopman Jacob Geurts te Keulen, geboortig uit Gelder in de Rijnprovincie, die beschuldigd werd, dat hij in 1903 en 1904 acht Keulse en nog vele andere boterkooplui bedrogen had door een mengsel van kunst- en natuurboter voor goede boter te verkopen.

Geurts heeft met zijn zwager samen een te Gendringen (Gelderland) gelegen boterfabriek. Van daaruit voert hij Nederlandse boter of wat hij daarvoor uitgeeft, in de Rijnprovincie en Westfalen in. Om nu zijn klanten in de waan te brengen, dat hij uitsluitend *Duitse* boter – zo hebben knoeiers gaandeweg de naam van de Nederlandse boter bedorven – leverde, heette de boter herkomstig uit de stoomzuivelfabriek Gendringen te Anholt in Westfalen. (Het Duitse Anholt ligt dicht bij de Nederlandse grensplaats Gendringen). In werkelijkheid moet hij echter op Duits gebied noch een boterfabriek noch een boterpakhuis hebben

Hij verwerkte, volgens de akte van beschuldiging in de fabriek in Nederland, Nederlandse boter met Nederlandse margarine in zeer vernuftige kneedwerktuigen en zette dit mengsel van de hand als: gewaarborgd zuivere Westfaalse boter. Geurts had te Keulen een grote omzet. In twee dagen kwamen daar meer dan 600 kilogram boter voor hem aan.

De scheikundige Theodor Kyll en het onderzoekingsstation voor voedingsmiddelen te Oberhausen hebben het in beslag genomen mengsel onderzocht.

Volgens hun onderzoek was de boter vermengd met een vet, dat niet van melk afkomstig is, vermoedelijk dierlijk. Voor de rechters ontkende de beklaagde die vroeger al tweemaal wegens vervalsing van levensmiddelen veroordeeld is, alle schuld. Hij verklaarde, dat hij alleen boter uit Rusland, Siberië en Canada met Nederlandse boter versneden had. Hij schreef het lage getal van Reichert-Meisel (een voor goede boter als noodzakelijk aangenomen percentage aan zuiver botervet) bij zijn boter toe aan de vermenging van vreemde boter met Nederlandse boter. Hij dreef helemaal geen handel meer in kunstboter.

De scheikundige Kyll verklaarde, toen hij als getuige gehoord werd, dat de Nederlandse boter *mettertijd* zeker haar goeden naam terug zou krijgen. Russische boter is bijzonder goed en heeft een hoog getal van Reichart-Meisel. Van het toevoegen van die boter kan het lage getal dus niet afkomstig zijn. Men heeft, vervolgde hij, van de Nederlanders lang geloofd, dat hun koeien een bijzondere soort melk gaven, maar eindelijk is dat toch te gek geworden.

De scheikundige, dr. Grossmann, uit Ruhrort, heeft in Nederland monsters van zuivere boter genomen. Die boter had een goed percentage, terwijl de boter van Geurts beneden het minimum is gebleven. Volgens dr. Grossmann komt er veel Nederlandse boter over de grens, die te Anholt op de post wordt gedaan, om het te doen voorkomen of het Duitse waar is. Het O. M. eiste ten slotte tegen Geurts een gevangenisstraf van twee maanden, daar een boete wegens het openbare belang van de zaak niet op haar plaats was. Maar de rechtbank achtte een boete van 1000 mrk. voldoende (N.R.C)